

7. Skærpeelse af straffen for den, som tilskynder en anden til at afsoner i sit sted, samt for falske afsonere

7.1. Gældende ret

Efter straffelovens § 164, stk. 1, straffes den, der afgiver urigtige oplysninger til offentlig myndighed med fortsæt til, at en uskyldig derved bliver sigtet, dømt eller undergivet strafferetlig retsfølge for et strafbart forhold. Tilsvarende straffes den, der tilintetgør, forvansker eller bortskaffer bevis eller tilvejebringer falsk bevis med fortsæt til, at nogen derved bliver sigtet eller dømt for et strafbart forhold, jf. stk. 2. Straffen for overtrædelse af straffelovens § 164, stk. 1 eller 2, er fængsel indtil 6 år.

Det følger videre af straffelovens § 164, stk. 3, at den der foretager en handling som nævnt i stk. 1 og 2 med fortsæt til, at den pågældende selv eller en anden bliver sigtet, dømt eller undergivet strafferetlig retsfølge for et strafbart forhold, som den pågældende ikke har begået, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Bestemmelsen omfatter bl.a. den, der afsoner en fængselsstraf, der er idømt en anden person, og den, der lader en anden udstå en fængselsstraf, som man selv er idømt.

7.2. Retspraksis

Overtrædelse af straffelovens § 164, stk. 3, har hidtil som udgangspunkt været straffet med fængsel i 20 dage.

Til illustration heraf kan henvises til to nyere domme afsagt af Østre Landsret og Vestre Landsret, og offentliggjort i henholdsvis Ugeskrift for Retsvæsen 2002, side 1938, og Tidsskrift for Kriminalret 2000, side 420.

I Østre Landsrets dom blev tiltalte idømt fængsel i 20 dage for at have aftalt med en anden nu afdød person, at denne skulle møde til afsoning af en af tiltalte idømt frihedsstraf på 14 dage hæfte.

I Vestre Landsrets dom blev to tiltalte fundet skyldige i overtrædelse af straffelovens § 164, stk. 3, for den ene tiltaltes vedkommende, jf. straffelovens § 23, ved efter aftale at have ladet den anden tiltalte afsoner en forvandlingsstraf på hæfte i 6 dage. Begge tiltalte var efter gerningstidspunktet idømt bøder for berigelseskriminalitet. Straffene, der blev fastsat som tillægsstraf efter straffelovens § 89, blev for begge fastsat til hæfte i 20 dage.

Endvidere kan til illustration henvises til Vestre Landsrets dom af 18. december 1990, der er refereret i Domme i Kriminelle Sager 1990-1992, side 122. I denne sag blev tiltalte idømt fængsel i 20 dage for at have påbegyndt afsoning af en straf på hæfte i 34 da-

ge, der var idømt en anden person. Tiltalte havde legitimeret sig over for fængselspersonalet med den anden persons sygesikringsbevis. Efter en måneds afsoning blev forholdet opdaget. Da den tiltalte efter gerningstidspunktet havde vedtaget en bøde for spirituskørsel, blev straffen på fængsel i 20 dage fastsat som en tillægsstraf efter straffelovens § 89.

7.3. Justitsministeriets overvejelser

Strafniveaueet ved sammenlignelige overtrædelser er generelt højere end strafniveaueet for overtrædelse af straffelovens § 164, stk. 3.

Strafniveaueet for overtrædelse af f.eks. straffelovens § 158, stk. 1, om falsk forklaring for retten, er som udgangspunkt fængsel i 60 dage, jf. Straffelovrådets betænkning nr. 1424/2002, side 586. Der kan endvidere henvises til Højesterets dom offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 1994, side 625, hvor tiltalte under en straffesag mod hendes ægtefælle, der var tiltalt for spirituskørsel, for både byretten og landsretten i strid med sandheden havde forklaret, at hun havde ført bilen. Tiltalte blev idømt 60 dages fængsel for falsk forklaring. På grund af ganske særlige omstændigheder i den konkrete sag, herunder at hendes ægtefælle var alvorlig syg, og den tid, der var medgået med sagens behandling, blev straffen gjort betinget.

Ved overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 1, om den, der flygter som anholdt eller fængslet, er strafniveaueet som udgangspunkt 30 dage. Det blev forudsat i lov nr. 382 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forvaltningsloven (Fangeflugt og begrænsning i indsattes adgang til aktindsigt m.v.), at overtrædelse af bestemmelsen i førstegangstilfælde som udgangspunkt straffes med fængsel i 30 dage. Det skal dog efter forarbejderne anses som en skærpende omstændighed, hvis der er tale om, at flere flygter i forening, eller hvis flugten har været nøje planlagt. Det er endvidere i forarbejderne forudsat, at der ved siden af straffen for overtrædelse af § 124, stk. 1, reageres med disciplinærstraf, og at en disciplinærstraf ikke skal indebære en fravigelse af strafniveaueet i nedadgående retning. Til illustration heraf kan henvises til Vestre Landsrets dom offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 2004, side 1359, hvor tiltalte blev idømt fængsel i 30 dage for at være flygtet fra et statsfængsel, hvor han var strafafsoner.

Justitsministeriet finder, at straffen for overtrædelse af straffelovens § 164, stk. 3, bør skærpes, således at strafniveaueet i højere grad afspejler forholdets strafværdighed, og således at strafniveaueet bringes på linje med sammenlignelige overtrædelser.